Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2025. gada 13. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2002/22/EK (universālā pakalpojuma direktīva) – Elektronisko komunikāciju tīkli un pakalpojumi – Universālais pakalpojums un lietotāju tiesības – Patērētāju tiesību aizsardzība – Līgumi, kurus patērētāji noslēguši ar uzņēmumu, kas nodrošina elektronisko komunikāciju pakalpojumus – Pakalpojumu sniedzēja nomaiņas atvieglošana – 30. panta 5. punkts – Pirmais saistību posms – Jēdziens

Lietā C-612/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā, Vācija) iesniegusi ar 2023. gada 21. septembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 6. oktobrī, tiesvedībā

Verbraucherzentrale Berlin eV

pret

Vodafone GmbH,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*], tiesneši D. Gracijs [*D. Gratsias*] (referents), J. Regans [*E. Regan*], J. Pasers [*J. Passer*] un B. Smulderss [*B. Smulders*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Verbraucherzentrale Berlin eV* vārdā – *S. Fitzner*, *Rechtsanwältin*,

– *Vodafone GmbH* vārdā – *C. Rohnke*, *Rechtsanwalt*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *O. Gariazzo*, *L. Malferrari* un *G. Meessen*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/22/EK (2002. gada 7. marts) par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva) (OV 2002, L 108, 51. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/136/EK (OV 2009, L 337, 11. lpp.) (turpmāk tekstā – "Universālā pakalpojuma direktīva") 30. panta 5. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp patērētāju tiesību aizsardzības apvienību *Verbraucherzentrale Berlin eV* (turpmāk tekstā – "patērētāju tiesību aizsardzības apvienība") un telekomunikāciju pakalpojumu, tostarp mobilo sakaru jomā, sniedzēju *Vodafone GmbH* par šī pakalpojumu sniedzēja attiecībā pret patērētājiem ieviesto komercpraksi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Universālā pakalpojuma direktīva

3 Universālā pakalpojuma direktīvas 2., 30. un 49. apsvērumā bija noteikts:

"(2) Saskaņā ar [EKL] 153. pantu [Eiropas] Kopienai jāpiedalās patērētāju aizsardzībā.

[..]

(30) Līgumi ir būtisks instruments lietotājiem un patērētājiem, lai nodrošinātu obligāto informācijas pārskatāmības un juridiskās drošības līmeni. [..] Papildus šīs direktīvas noteikumiem, esošie Kopienas patērētāju aizsardzības tiesību akti attiecībā uz līgumiem [..] attiecas uz patērētāju darījumiem attiecībā uz elektroniskajiem tīkliem un pakalpojumiem. Proti, patērētājiem vajadzētu baudīt tādu obligāto juridisko noteiktību attiecībā uz to līgumsaistībām ar to tiešo telefonpakalpojuma sniedzēju, ka līguma noteikumi, nosacījumi, pakalpojuma kvalitāte, līguma izbeigšanas un pakalpojuma pārtraukšanas noteikumi, kompensācijas pasākumi un strīda izšķiršana ir precizēta to līgumos. [..]

[..]

(49) Šai direktīvai būtu jānodrošina patērētāju aizsardzības elementi, ietverot skaidrus līguma noteikumus un strīdu izšķiršanu, un tarifu pārskatāmību patērētājiem. [..]"

4 Šīs direktīvas 20. panta "Līgumi" 1. punktā bija paredzēts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka, abonējot pakalpojumus, ar ko nodrošina pieslēgumu kādam publiskajam komunikāciju tīklam un/vai publiski pieejamus elektronisko komunikāciju pakalpojumus, patērētājiem un citiem lietotājiem, kas to lūdz, ir tiesības uz līgumu ar uzņēmumu vai uzņēmumiem, kas nodrošina šādu pieslēgumu un/vai pakalpojumus. [..]"

5 Minētās direktīvas 30. panta "Pakalpojumu sniedzēja nomaiņas atvieglošana" 5. punktā bija noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka līgumi, ko patērētāji ir noslēguši ar uzņēmējiem, kas nodrošina elektronisko komunikāciju pakalpojumus, neatļauj pirmo saistību posmu, kas ir ilgāks par 24 mēnešiem. Dalībvalstis arī nodrošina, ka uzņēmumi piedāvā lietotājiem iespēju parakstīt līgumu, kura maksimālais termiņš ir 12 mēneši."

Direktīva 2009/136

6 Atbilstoši Direktīvas 2009/136 47. apsvērumam:

"Lai pilnībā izmantotu konkurences vides piedāvātās priekšrocības, patērētājiem vajadzētu būt iespējai izdarīt izvēli, pamatojoties uz informāciju, un mainīt pakalpojumu sniedzēju, kad tas ir patērētāju interesēs. Ir svarīgi nodrošināt, lai patērētājus šādā gadījumā nekavētu tiesiski, tehniski vai praktiski šķēršļi, tostarp līguma nosacījumi, procedūras, maksājumi u.c. Tas neizslēdz iespēju līgumā ar patērētāju noteikt samērīgu minimālo līguma termiņu. Elektronisko sakaru tirgos, kuros valda pilnvērtīga konkurence, numura saglabāšana ir galvenais faktors, kas patērētājiem atvieglo izvēli un veicina faktisku konkurenci, un tādēļ tā jāīsteno pēc iespējas ātrāk, lai numurs tiktu funkcionāli aktivizēts vienas darba dienas laikā un lietotājs nezaudētu pakalpojumu ilgāk kā vienu darba dienu. Valsts regulatīvās iestādes var noteikt vispārējo numuru pārcelšanas procesu, ņemot vērā valsts noteikumus par līgumiem un tehnoloģijas attīstību. Dažās dalībvalstīs gūtā pieredze liecina, ka, pārejot pie cita operatora, pastāv risks nomainīt numuru bez abonenta piekrišanas. Lai gan šis jautājums ir tiesībaizsardzības iestāžu kompetencē, dalībvalstīm vajadzētu būt tiesīgām attiecībā uz operatora maiņas procedūru noteikt samērīgus minimālos pasākumus, tostarp paredzot atbilstīgas sankcijas, kas ir nepieciešami šāda riska ierobežošanai, lai garantētu to, ka patērētāji visā pārslēgšanās procesā ir aizsargāti, nemazinot patērētāju interesi par šo procedūru."

Direktīva (ES) 2018/1972

7 Universālā pakalpojuma direktīva tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (OV 2018, L 321, 36. lpp.). Saskaņā ar tās XIII pielikumā ietverto atbilstības tabulu Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punkts atbilst Direktīvas 2018/1972 105. panta 1. punktam. Šis 105. pants "Līguma termiņš un izbeigšana" ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka līguma izbeigšanas nosacījumi un procedūras neattur no pakalpojumu sniedzēja maiņas un ka līgumos, kas tiek noslēgti starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, kas nav numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi un kas nav pārraidīšanas pakalpojumi, kurus izmanto mašīnas-mašīnas pakalpojumu sniegšanai, netiek prasīts saistību periods, kas pārsniedz

24 mēnešus. Dalībvalstis var pieņemt vai paturēt spēkā noteikumus, kuros noteikti īsāki maksimālie līgumsaistību periodi.

[..]

3. Ja līgumtiesībās vai valsts tiesību aktos paredzēts automātiski pagarināt noteikta termiņa līgumu elektronisko sakaru pakalpojumiem, kas nav numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi un kas nav pārraidīšanas pakalpojumi, kurus izmanto mašīnas–mašīnas pakalpojumu sniegšanai, dalībvalstis nodrošina, ka pēc šādas pagarināšanas galalietotājiem ir tiesības jebkurā laikā izbeigt līgumu, ievērojot ilgākais viena mēneša paziņošanas periodu, kā noteikušas dalībvalstis, un bez jebkādām izmaksām, izņemot maksas par pakalpojuma saņemšanu paziņošanas periodā. Pirms līguma automātiskas pagarināšanas pakalpojumu sniedzēji nepārprotami un savlaicīgi un izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju [..] informē galalietotājus par līgumsaistību beigām un par līguma izbeigšanas veidiem. Papildus tam, un vienlaicīgi, pakalpojumu sniedzēji konsultē galalietotājus par labākajiem tarifiem attiecībā uz saviem pakalpojumiem. Pakalpojumu sniedzēji informāciju par labākajiem tarifiem galalietotājiem sniedz vismaz reizi gadā.

[..]"

8 Saskaņā ar attiecīgi šīs direktīvas 124. un 125. pantu termiņš tās transponēšanai dalībvalstu tiesību sistēmās beidzās 2020. gada 21. decembrī un no šīs pašas dienas tika atcelta Universālā pakalpojuma direktīva.

Vācijas tiesības

9 Atbilstoši 2004. gada 22. jūnija *Telekommunikationsgesetz* (Telekomunikāciju likums; *BGBI*. 2004 I, 1190. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "*TKG*"), 43.b pantam:

"Starp patērētāju un publiski pieejamu komunikāciju pakalpojumu sniedzēju noslēgta līguma pirmais saistību posms nedrīkst pārsniegt 24 mēnešus. [..]"

10 *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilkodekss; turpmāk tekstā – "*BGB*") 307. pantā ir noteikts:

"(1) Vispārējie darījumu noteikumi nav spēkā, ja – pretēji labticības prasībām – šo noteikumu izmantotāja līgumpartnerim tie ir nesamērīgi nelabvēlīgi. Nesamērīgu nelabvēlību var radīt arī tas, ka aplūkotais noteikums nav skaidrs un saprotams.

(2) Šaubu gadījumā var pieņemt, ka ir radīta nesamērīga nelabvēlība, ja noteikums

1. nav savietojams ar tā tiesiskā regulējuma pamatdomu, no kura tiek izdarīta atkāpe, vai

2. tādā mērā ierobežo būtiskas tiesības vai pienākumus, kas izriet no līguma rakstura, ka tiek apdraudēta līguma mērķa sasniegšana.

(3) 1. un 2. punkts, kā arī 308. un 309. pants ir piemērojami vienīgi vispārējiem pārdošanas nosacījumiem, kuru mērķis ir atkāpties no tiesību normām vai tās papildināt. Pārējos noteikumus var nepiemērot saskaņā ar 1. punkta pirmā un otrā teikuma noteikumiem, tos skatot kopā."

11 Saskaņā ar *BGB* 309. pantu:

"Pat ja ir atļauts atkāpties no tiesību normām, nav spēkā [šādi] vispārējos nosacījumos ietverti noteikumi[:]

[..]

9. ja līgumtiesiskās attiecībās, kuru mērķis ir regulāra preču piegāde, regulāra pakalpojumu sniegšana vai darbu nodrošināšana lietotājam,
   a) līguma termiņš otru līguma pusi saista uz laiku, kas pārsniedz divus gadus,
   b) līgumtiesiskās attiecības, kas saista otru līguma pusi, tiek atjaunotas automātiski, ja vien līgumtiesiskās attiecības netiek atjaunotas uz nenoteiktu laiku un otrai līguma pusei netiek piešķirtas tiesības jebkurā brīdī izbeigt atjaunoto līgumu, par to paziņojot, agrākais, vienu mēnesi pirms tam,

[..]."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

12 Patērētāju tiesību aizsardzības apvienība *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija) cēla prasību pret *Vodafone* par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu, pamatojoties uz to, ka šis uzņēmums esot pārkāpis valsts tiesisko regulējumu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, kaitējot tādiem esošajiem klientiem, kādi ir lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādītais 1. un 2. klients.

13 Pēdējie minētie klienti katrs ar *Vodafone* bija noslēguši pirmo līgumu uz noteiktu saistību posmu. 2018. gadā pirms līgumu darbības izbeigšanās katrs no šiem klientiem vēlējās mainīt abonementa veidu, lai, izmantojot augstāku ikmēneša maksu, par zemāku cenu varētu iegādāties jaunu mobilo telefonu.

14 Šim nolūkam 1. klients parakstīja pirmā līguma papildinājumu, kurā bija norādīts, ka runa ir par "jaunu līgumu", kas noslēgts "pirms saistību posma beigām", un ka jaunais 24 mēnešu saistību posms sāksies pirmajā dienā pēc pirmajā līgumā noteiktā saistību posma beigām. Šis klients nekavējoties saņēma mobilo telefonu, par kuru bija noslēgta vienošanās, un *Vodafone* nekavējoties piemēroja šajā papildinājumā paredzēto jauno tarifu.

15 Savukārt 2. klients parakstīja dokumentu "Līguma pagarināšana", kurā bija noteikts 26 mēnešu saistību posms. Šajā ziņā *Vodafone* šim klientam precizēja, ka atlikušais tā pirmā līguma termiņš, kuru viņš bija parakstījis un kura termiņš vēl nebija beidzies, jāpieskaita minimālajam 24 mēnešu līguma termiņam.

16 Savas prasības par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu pamatojumam patērētāju tiesību aizsardzības apvienība apgalvo, ka šī sprieduma 14. un 15. punktā aprakstītās komercprakses dēļ klienti bija saistīti uz laikposmu, kas pārsniedz 24 mēnešus, tādējādi pārkāpjot *TKG* 43.b panta pirmo teikumu un katrā ziņā – *BGB* 309. panta 9. punkta a) apakšpunktu. *Vodafone* iebilda, ka šī komercprakse attiecas tikai uz tādu līgumu pagarināšanu, par ko noslēgta savstarpēja vienošanās, un tiem šīs tiesību normas nav piemērojamas.

17 *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa) daļēji apmierināja šo prasību, nospriežot, ka, lai arī apstrīdētā komercprakse nav pretrunā iepriekš minētajām tiesību normām, jo tās attiecas vienīgi uz pirmo līgumu ilgumu, nevis uz tādu turpmāko līgumu ilgumu, kuri izriet no papildinājuma un dokumenta, kas attiecīgi norādīti šī sprieduma 14. un 15. punktā, parakstīšanas, tomēr nolīgumos, kuri noslēgti ar 1. un 2. klientu, ir ietverti vispārēji nosacījumi, kas pārkāpj *BGB* 307. pantu.

18 Katra no pamatlietas pusēm pārsūdzēja šo spriedumu *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā, Vācija), kas ir iesniedzējtiesa. Minētā tiesa apmierināja patērētāju tiesību aizsardzības apvienības apelācijas sūdzību un noraidīja *Vodafone* apelācijas sūdzību, pamatojoties uz to, ka prasībā par noteikuma izmantošanas pārtraukšanu norādītā komercprakse faktiski ir pretrunā minētajām valsts tiesību normām, tās interpretējot Savienības tiesību gaismā.

19 Šo spriedumu atcēla *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija), kura lietu nosūtīja atpakaļ iesniedzējtiesai, uzskatot, ka tajā ir lietas faktiskie apstākļi, kuri neesot pietiekami precīzi konstatēti.

20 Izskatot šo lietu no jauna, iesniedzējtiesa uzskata, ka papildinājumam un dokumentam, kurus parakstījis attiecīgi 1. un 2. klients, jāstājas spēkā un tie jāizpilda kopš to parakstīšanas brīža.

21 Tomēr šai tiesai ir šaubas par *TKG* 43.b panta pirmajā teikumā ietvertā jēdziena "pirmais saistību posms" interpretāciju, jo tā piemērojamība Vācijā neesot viennozīmīga.

22 Saskaņā ar vienu viedokli šis jēdziens attiecoties vienīgi uz pirmajiem starp klientu un komunikāciju pakalpojumu sniedzēju noslēgtajiem līgumiem. Turklāt Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punktā paredzētais ierobežojums laikā neattiecoties uz šādu līgumu pagarinājumiem – ne automātiskiem, ne arī tādiem, kas izriet no jauna starp vienām un tām pašām pusēm noslēgta nolīguma, neatkarīgi no tā, vai šie pagarinājumi ietver līguma noteikumu grozījumus.

23 Saskaņā ar otru viedokli, kuru aizstāv iesniedzējtiesa, ar "pirmo saistību posmu" esot jāsaprot viss saistību posms, ņemot vērā, ka patērētājam katrā ziņā jābūt iespējai izbeigt līgumu, beidzoties Universālā pakalpojuma direktīvā noteiktajam termiņam, kas nevar pārsniegt 24 mēnešus. Šajā ziņā, pirmkārt, šāda interpretācija atbilstot Direktīvas 2009/136 47. apsvēruma mērķim sniegt patērētājam iespēju izbeigt līgumu, izbeidzoties saprātīgam minimālajam līguma termiņam, "lai pilnībā izmantotu konkurences vides piedāvātās priekšrocības". Otrkārt, tāda jēdziena "pirmais saistību posms" interpretācija, kas ietverta šī sprieduma 22. punktā, nozīmētu, ka līgumu, kas vēlāk noslēgti starp pirmo līgumu pusēm, termiņiem nebūtu skaidra noilguma. Treškārt, ar pēdējo minēto interpretāciju tiktu nošķirta vienkārša līguma pagarināšana no jauna līguma noslēgšanas, kas ietver iepriekšējā līguma izbeigšanu, un tādā gadījumā Universālā pakalpojuma direktīvas piemērošana būtu atkarīga no valsts jēdzieniem.

24 Iesniedzējtiesa uzskata, ka to, ka Direktīvas 2018/1972 105. panta 1. punktā ir izlaists Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punktā ietvertais vārds "pirmais", izskaidrojot tas, ka jautājumu par līgumu uz noteiktu laiku automātisko pagarināšanu šobrīd reglamentējot šīs direktīvas 105. panta 3. punkts.

25 Šādos apstākļos *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai ar "pirmo saistību posmu" [Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punkta izpratnē] ir jāsaprot tikai sākotnējā līguma darbības termiņš vai arī iespējamais līguma pagarinājums, kura pamatā ir pašreizēji gribas izteikumi, kurš ir noslēgts un kura izpilde ir sākta ilgu laiku pirms sākotnējā līguma darbības beigām, ja tā saturs, salīdzinot ar sākotnējo līgumu, ietver grozītas uzņēmēja un klienta saistības?"

Par prejudiciālo jautājumu

26 Uzdodot jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punkts jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā ietvertais jēdziens "pirmais saistību posms" attiecas gan uz pirmā starp patērētāju un elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēju noslēgtā līguma ilgumu, gan uz tā līguma ilgumu, kas starp tām pašām līguma pusēm noslēgts vēlāk, līdz ar to vēlāk noslēgtajā līgumā nevar noteikt saistību posmu, kas pārsniegtu 24 mēnešus, arī ne tad, ja tas ir parakstīts un izpildīts pirms pirmā līguma termiņa beigām.

27 Iesākumā jānorāda – iesniedzējtiesa uzskata, ka Universālā pakalpojuma direktīva, kas šobrīd ir atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2018/1972, pamatlietā ir piemērojama *ratione temporis*. Tā šajā ziņā tostarp norāda, ka saskaņā ar šajā lietā piemērojamām valsts tiesībām tādu prasību, kādu cēlusi prasītāja pamatlietā, var apmierināt tikai tad, ja apstrīdētā komercprakse to faktisko apstākļu rašanās laikā, kas ir šīs prasības pamatā, bija prettiesiska. Tomēr šajā gadījumā šie faktiskie apstākļi esot radušies pirms Direktīvas 2018/1972 stāšanās spēkā, līdz ar to pamatlietā aplūkotā komercprakse esot jāizvērtē atbilstoši Universālā pakalpojuma direktīvai.

28 Šajā ziņā pietiek atgādināt, ka tikai valsts tiesas var definēt lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz ko attiecas tās uzdotie jautājumi (rīkojums, 2022. gada 25. marts, IP u.c. (Faktu patiesuma konstatējums pamatlietā), C-609/21, EU:C:2022:232, 21. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Attiecībā uz valsts tiesību sistēmas normu interpretāciju Tiesai principā ir pienākums balstīties uz juridisko vērtējumu, kas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu. Proti, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai Tiesas kompetencē nav interpretēt dalībvalsts tiesību aktus (spriedums, 2023. gada 5. decembris, *Deutsche Wohnen*, C-807/21, EU:C:2023:950, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Ņemot vērā šos apsvērumus, jāinterpretē Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punkts.

30 Šajā ziņā, pirmām kārtām, attiecībā uz šīs tiesību normas formulējumu jākonstatē, ka no tās spāņu, vācu, grieķu, angļu un franču valodas versijas var secināt, ka skaitļa vārds "pirmais" vīriešu dzimtē attiecas nevis uz "līgumu" vai "saistību", bet gan "saistību posma" kvalifikāciju, un tas nozīmē, ka Savienības likumdevējam nebija nolūka nošķirt pirmos līgumus no vēlāk starp tām pašām pusēm noslēgtiem līgumiem. Tomēr citas šīs tiesību normas valodu versijas, piemēram, itāļu un portugāļu valodā, var interpretēt tādējādi, ka to nolūks ir prasību par saistību, kas nevar pārsniegt 24 mēnešus, ilgumu noteikt vienīgi attiecībā uz "sākotnējo saistību", proti, būtībā, pirmo līgumu, ko parakstījušas attiecīgās puses.

31 Saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru Savienības tiesību normas ir interpretējamas un piemērojamas vienveidīgi, ņemot vērā visu Savienības valodu versijas, un, ja dažādu valodu Savienības tiesību aktu versijas atšķiras, attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi, kurā šī norma ietilpst (spriedums, 2023. gada 17. janvāris, Spānija/Komisija, C-632/20 P, EU:C:2023:28, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

32 Šajā ziņā, otrām kārtām, jānorāda, ka tāda Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru pirmais līgums nav jānošķir no vēlāk starp tām pašām pusēm noslēgta līguma, atbilst šīs direktīvas mērķim.

33 Kā izriet no Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta nosaukuma un Direktīvas 2019/136 47. apsvēruma, 30. panta galvenais mērķis ir atvieglot patērētājam pakalpojuma sniedzēja nomaiņu, izdarot apzinātu izvēli, ja tas ir viņu interesēs, lai šie patērētāji pilnībā varētu izmantot konkurences vides piedāvātās priekšrocības. Minētā 30. panta interpretācija tādā nozīmē, ka frāze "pirmais saistību posms" attiecas vienīgi uz pirmajiem līgumiem, kas noslēgti starp attiecīgajām pusēm, nevis uz līgumiem, kuri vēlāk noslēgti starp šīm pašām pusēm, iespējams, minētajiem patērētājiem ilglaicīgi apgrūtinātu pakalpojuma sniedzēja nomaiņu un līdz ar to attiecīgā gadījumā tiem liegtu iespēju pilnībā izmantot konkurences vides piedāvātās priekšrocības attiecīgajā jomā.

34 Konkrētāk, pirmkārt, lai gan neapšaubāmi var uzskatīt, ka, izlemjot no jauna noslēgt saistības ar to pašu pakalpojuma sniedzēju, patērētājs pierāda uzticēšanos tam, šim apstāklim, ņemot vērā šo mērķi, tomēr nevajadzētu liegt minētajam patērētājam mainīt pakalpojumu sniedzēju, saņemot interesantāku piedāvājumu.

35 Otrkārt, būtībā no Universālā pakalpojuma direktīvas 2. un 30. apsvēruma izriet, ka patērētāju tiesību aizsardzība ir viens no direktīvas mērķiem. Tomēr, lai gan, patērētājam, izlemjot no jauna slēgt saistības ar to pašu pakalpojuma sniedzēju pēc pirmā līguma darbības termiņa beigām, noteikti ir zināma pieredze saistībā ar viņa līgumpartnera komercpraksi, tomēr šī pieredze var izrādīties nesvarīga, ja jaunās saistības abām pusēm ietver pakalpojumus, kas atšķiras no tiem, uz kuriem attiecas pirmais līgums. Tādēļ, piekrītot līguma, kas to saista ar pakalpojumu sniedzēju, grozījumiem, aizsardzības līmenis patērētājam nevar būt zemāks kā gadījumā, ja viņš šādu līgumu ar jaunu pakalpojumu sniedzēju noslēdz pirmo reizi.

36 Vēl jo vairāk tas tā ir tādā gadījumā, kāds aplūkots pamatlietā, kad vēlāk noslēgtā līgumā starp attiecīgajām pusēm ir būtisku noteikumu grozījumi, salīdzinot ar pirmo starp šīm pusēm noslēgto līgumu, piemēram, saistībā ar aplūkoto pakalpojumu tarifiem, saturu vai raksturu.

37 Neapšaubāmi, kā izriet no Direktīvas 2009/136 47. apsvēruma, jebkādu tiesisku, tehnisku vai praktisku šķēršļu, kas patērētājiem varētu apgrūtināt pakalpojumu sniedzēja nomaiņu, novēršana līgumos, kas noslēgti ar pēdējiem minētajiem, neliedz noteikt saprātīgus minimālos līguma darbības termiņus. Tomēr tāda Direktīvas 2002/22 30. panta 5. punkta interpretācija, kas pakalpojumu sniedzējam, noslēdzot jaunas saistības ar kādu no abonentiem, ļautu noteikt termiņu, kas ir ilgāks par šajā tiesību normā noteikto maksimālo saistību posmu, nevar tikt uzskatīta par saderīgu ar Savienības likumdevēja mērķiem, kurš šajā tiesību normā ir noteicis nepārsniedzamu ierobežojumu laikā.

38 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Universālā pakalpojuma direktīvas 30. panta 5. punkts jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā ietvertais jēdziens "pirmais saistību posms" attiecas gan uz pirmā starp patērētāju un elektronisko

komunikāciju pakalpojumu sniedzēju noslēgtā līguma ilgumu, gan uz tā līguma ilgumu, kas starp tām pašām līguma pusēm noslēgts vēlāk, līdz ar to vēlāk noslēgtajā līgumā nevar noteikt saistību posmu, kas pārsniegtu 24 mēnešus, arī ne tad, ja tas ir parakstīts un izpildīts pirms pirmā līguma termiņa beigām.

Par tiesāšanās izdevumiem

39 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/22/EK (2002. gada 7. marts) par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/136/EK, 30. panta 5. punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

šajā tiesību normā ietvertais jēdziens "pirmais saistību posms" attiecas gan uz pirmā starp patērētāju un elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēju noslēgtā līguma ilgumu, gan uz tā līguma ilgumu, kas starp tām pašām līguma pusēm noslēgts vēlāk, līdz ar to vēlāk noslēgtajā līgumā nevar noteikt saistību posmu, kas pārsniegtu 24 mēnešus, arī ne tad, ja tas ir parakstīts un izpildīts pirms pirmā līguma termiņa beigām.

[Paraksti]